Torstai 13. helmikuuta 2020

P9_TA(2020)0036

Guinean tasavalta ja erityisesti mielenosoittajiin kohdistettu väkivalta

Euroopan parlamentin päätöslauselma 13. helmikuuta 2020 Guinean tasavallasta ja erityisesti mielenosoittajiin kohdistetusta väkivallasta (2020/2551(RSP))

(2021/C 294/07)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Guinean tasavallasta,

— ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien, Euroopan unionin sekä Yhdysvaltojen ja Ranskan Guinean tasavallassa sijaitsevien suurlähetystöjen 5. marraskuuta 2019 antaman yhteisen julkilausuman,

— ottaa huomioon Länsi-Afrikan valtioiden talousyhteisön (ECOWAS) komission 4. marraskuuta 2019 Conakryssa sattuneiden tapahtumien jälkeen antaman tiedonannon,

— ottaa huomioon 9. marraskuuta 2019 annetun Afrikan ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien toimikunnan lehdistötiedotteen mielenosoitusten tukahduttamisesta Guinean tasavallassa,

— ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusneuvoston yleisen määräaikaisarvioinnin työryhmän 35. istunnon, joka pidettiin 20.–31. tammikuuta 2020,

— ottaa huomioon vuonna 1966 tehdyn kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (KP-sopimus),

— ottaa huomioon Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen (Cotonoun sopimus),

— ottaa huomioon 27. kesäkuuta 1981 annetun ihmisoikeuksia ja kansojen oikeuksia koskevan Afrikan peruskirjan, joka tuli voimaan 21. lokakuuta 1986,

— ottaa huomioon Guinean tasavallan perustuslain, jonka kansallinen siirtymävaiheen neuvosto vahvisti 19. huhtikuuta 2010 ja joka hyväksyttiin 7. toukokuuta 2010,

— ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,

— ottaa huomioon Euroopan kehitysrahaston 11. maaohjelman vuosiksi 2015–2020, jolla osoitetaan varoja Guinean tasavallalle,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 144 artiklan 5 kohdan ja 132 artiklan 4 kohdan,

A. ottaa huomioon, että presidentti Alpha Condé on ollut vuonna 2010 tapahtuneesta valinnastaan lähtien vallassa Guinean tasavallassa ja että hänet valittiin uudelleen vuonna 2015; ottaa huomioon, että lokakuun 2019 puolivälistä lähtien maassa on järjestetty joukkomielenosoituksia pääasiassa Front National pour la Défense de la Constitution (FNDC) -oppositioliikkeen toimesta, joka pelkää, että presidentti Condé pyrkii laajentamaan perustuslaillisia valtuuksiaan; ottaa huomioon, että Guinean tasavallan valtiosäännön asettamat vaatimukset rajoittavat presidentin toimikausien määrän kahteen; ottaa huomioon, että presidentti Condén toisen toimikauden on määrä päättyä vuoden 2020 lopussa;

B. ottaa huomioon, että hänen valintansa presidentiksi vuonna 2010 oli ensimmäinen askel kohti demokraattisia uudistuksia ja avoimuutta vuosia kestäneen sotilashallinnon jälkeen; ottaa huomioon, että presidentti Condéa syytetään korruptiosta ja poliittisen vapauden rajoittamisesta; ottaa huomioon, että perustuslakiuudistus ainoastaan siksi, että voidaan pidentää presidentin virkakautta niin, että Alpha Condé säilyy vallassa, on synnyttänyt väkivaltaa;

C. ottaa huomioon, että presidentti Condé on viime aikoina pyrkinyt myös poistamaan uudistuksensa institutionaalisia esteitä vaikuttamalla Guinean tasavallan perustuslakituomioistuimeen ja keskusvaalilautakuntaan; ottaa huomioon, että perustuslakituomioistuimen presidentti Kéléfa Sall erotettiin virastaan maaliskuussa 2018; ottaa huomioon, että oikeusministeri Cheick Sako on eronnut vastustettuaan perustuslain muutoksia, jotka mahdollistavat kolmannen presidentinkauden;

Torstai 13. helmikuuta 2020

D. ottaa huomioon, että hallitsevalla Rassemblement du peuple de Guinée -puolueella ei ole perustuslain muuttamiseksi vaadittua kahden kolmasosan enemmistöä parlamentissa; ottaa huomioon, että kansanäänestys perustuslain muuttamisesta johtaisi Guinean tasavallan parlamentin ohittamiseen;

E. ottaa huomioon, että presidentti Condé ilmoitti 19. joulukuuta 2019 suunnitelmista järjestää perustuslakiuudistusta koskeva kansanäänestys 1. maaliskuuta 2020; ottaa huomioon, että parlamenttivaalit, jotka oli alun perin tarkoitus pitää 16. helmikuuta 2020, on lykätty pidettäviksi samana päivänä kuin kansanäänestys; ottaa huomioon, että ehdotettuun uuteen perustuslakiin sisältyy presidentin toimikauden pidentäminen viidestä vuodesta kuuteen vuoteen siten, että se rajataan kahteen kauteen; ottaa huomioon, että presidentti Condén odotetaan käyttävän tätä perustuslain muutosta pyrkiessään kolmannelle presidenttikaudelle;

F. ottaa huomioon, että Front National pour la Défense de la Constitution (FNDC) -liike, joka on oppositiopuolueiden, kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja ammattiliittojen yhteenliittymä, on järjestänyt mielenosoituksia ja suunnitellut lakkoja perustuslain muutosta vastaan; ottaa huomioon, että ainakin seitsemän FNDC:n jäsentä pidätettiin 12. lokakuuta ja 28. marraskuuta 2019 välisenä aikana ja heidät asetettiin syytteeseen sillä perusteella, että heidän uutta perustuslakiluonnosta vastaan esittämänsä mielenosoituskehotukset olivat tekoja tai toimia, jotka todennäköisesti häiritsevät yleistä järjestystä ja vaarantavat yleisen turvallisuuden, mutta heidät vapautettiin lopulta syytteistä kansainvälisen painostuksen seurauksena;

G. ottaa huomioon, että korkean poliittisen jännitteen vuoksi maassa esiintyy ajoittain väkivaltaisia mielenosoituksia; ottaa huomioon, että hallitus on vastannut voimakkaasti näihin mielenosoituksiin ja poliisi on reagoinut liiallisella, aiheettomalla ja laittomalla voimankäytöllä mielenosoittajia vastaan ja että ihmisoikeusjärjestöjen mukaan barrikadeja ja ampumista esiintyy ja kyynelkaasua käytetään pääasiassa pääkaupungissa Conakryssa ja pohjoisessa opposition vahvalla alueella Mamoussa; ottaa huomioon, että Wanindaran poliisin väitetään käyttäneen erästä naista ihmiskilpenä suojautuakseen mielenosoittajien heittämiltä kiviltä;

H. ottaa huomioon, että pääoppositiopuolueen Union des forces démocratiques de Guinéen varapuheenjohtaja Fodé Oussou Fofana on syyttänyt presidenttiä ”perustuslakivallankaappauksesta” ja ”petoksesta”; ottaa huomioon, että protestina oppositiopuolueet ovat sitoutuneet boikotoimaan parlamenttivaaleja;

I. ottaa huomioon, että sekä ECOWAS että Afrikan ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien toimikunta kehottivat kunnioittamaan mielenosoittajien perusoikeuksia ja turvallisuusjoukkoja parantamaan mielenosoitusten hallintaa;

J. ottaa huomioon, että YK:n ihmisoikeustoimikunta on todennut, että reagoidessaan Conakryssa 14. ja 15. lokakuuta 2019 alkaneisiin mielenosoituksiin turvallisuusjoukot ”eivätkä noudattaneet voimankäyttöä koskevia kansainvälisiä normeja ja standardeja”; ottaa huomioon, että mielenosoituksissa surmattujen mielenosoittajien hautajaisia ovat ravistelleet uudet väkivaltaisuudet ja kuolemantapaukset;

K. ottaa huomioon, että vuoden 2019 maailman lehdistönvapausindeksissä Guinean tasavalta on 180 maan joukossa sijalla 101; ottaa huomioon, että vuodesta 2015 lähtien ainakin 20 toimittajaa on kutsuttu kuulusteluihin, heitä on pidätetty tai he ovat joutuneet syytteeseen; ottaa huomioon, että mielenosoitusten alettua lokakuussa 2019 toimittajia, ihmisoikeuksien puolustajia ja kansalaisyhteiskunnan aktivisteja on pidätetty, mukaan lukien Abdourahmane Sanoh (FNDC:n koordinaattori), joka vapautettiin myöhemmin, kun taas eräät muut ovat edelleen pidätettyinä ja joutuvat kokemaan väkivaltaa; ottaa huomioon, että mielenosoituksissa on kuollut ainakin 28 siviiliä; ottaa huomioon, että ihmisoikeusjärjestön arvioiden mukaan vuodesta 2015 ainakin 70 mielenosoittajaa ja sivullista on kuollut, mukaan lukien opiskelija Amadou Boukariou Baldé, jonka poliisit hakkasivat kuoliaaksi Labén yliopiston mielenosoituksissa toukokuussa 2019;

L. ottaa huomioon, että useat paikalliset kansalaisjärjestöt ovat tuominneet Guinean tasavallan vankilaolot ja erityisesti ”vakavat puutteet, jotka liittyvät tilanahtauteen, ruokaan ja ravitsemukseen, sekä useimmille vanginvartijoille annetun koulutuksen vähyyteen” (Human Rights Watchin raportin mukaan); toteaa, että nämä olosuhteet antavat aihetta huoleen koko maassa, mutta ovat erityisen vakavia Conakryn keskusvankilassa;

M. ottaa huomioon, että Guinean tasavalta on yksi Afrikan köyhimmistä maista ja kärsii edelleen vuosia jatkuneesta huonosta taloushallinnosta ja korruptiosta, siitä huolimatta, että Bokea ympäröivissä kaivoksissa on maailman suurin bauksiittivaranto; ottaa huomioon, että kaksi kolmasosaa maan 12,5 miljoonasta asukkaasta elää köyhyydessä ja että ebolakriisi vuosina 2013–2016 heikensi merkittävästi maan taloutta; ottaa huomioon, että työttömyys koettelee erityisen raskaasti alle 25-vuotiaita nuoria, joiden osuus väestöstä on yli 60 prosenttia;

N. ottaa huomioon, että guinealainen ihmisoikeus- ja kansalaisoikeusjärjestö OGDH on tuominnut Guinean tasavallassa toistuvat ihmisoikeusloukkaukset, joita esiintyy eritysesti perustuslakiuudistuksen vastaisten mielenosoitusten yhteydessä, ja toteaa, että mielenosoitukset kärjistävät hallituksen ja oppositiopuolueiden välistä vastakkainasettelua; ottaa huomioon, että nämä ihmisoikeusloukkaukset johtavat julkisten rakennusten ja tilojen tuhoamiseen, etnisten jakolinjojen kiristämiseen ja pakkohäätöihin yksityisomaisuudesta; ottaa huomioon, että helmikuun ja toukokuun 2019 välisenä aikana Guinean tasavallan hallitus hääti pakolla yli 20 000 ihmistä Conakryn asuinalueilta tarjotakseen maata hallituksen ministeriöille, ulkomaisille suurlähetystöille, yrityksille ja muille julkisille rakennusurakoille;

O. ottaa huomioon, että vuosina 2014–2020 Euroopan unioni antoi 11:nnestä Euroopan kehitysrahaston (EKR) maaohjelmasta Guinean tasavallalle tukea, jonka määrä oli 244 000 000 euroa ja jossa keskityttiin institutionaaliseen uudistukseen ja hallinnon nykyaikaistamiseen, kaupunkien puhtaanapitoon, terveydenhuoltoon, maantieliikenteeseen ja kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän tukemiseen;

1. pitää hyvin valitettavana Guinean tasavallassa jatkuvaa väkivaltaa; tuomitsee jyrkästi kokoontumis- ja sananvapauden rikkomiset sekä väkivallanteot, surmat ja muut ihmisoikeusloukkaukset; vaatii, että hallituksen joukot osoittavat välittömästi pidättyvyyttä ja että laillisia ja rauhanomaisia mielenosoituksia voidaan järjestää ilman pelottelua;

2. kehottaa Guinean tasavallan hallitusta käynnistämään pikaisesti avoimen, puolueettoman ja riippumattoman tutkinnan mielenosoittajien kuolemista ja loukkaantumisista sekä väitteistä, jotka koskevat lainvalvontaviranomaisten liiallista voimankäyttöä tai muita ihmisoikeusloukkauksia, ja varmistamaan, että syylliset, myös poliisiin ja turvallisuusjoukkoihin kuuluvat, saatetaan vastuuseen ja että he eivät jää rankaisematta; muistuttaa Guinean tasavallan hallitusta siitä, että myös korruption torjunta ja rankaisemattomuuden lopettaminen olisi asetettava ensisijaiseksi tavoitteeksi;

3. pitää hyvin valitettavina suunnitelmia muuttaa maan perustuslain säännöksiä presidentin toimikausia koskevien rajoitusten osalta; toteaa painokkaasti uudelleen, että toimivaan demokratiaan on sisällyttävä oikeusvaltioperiaatteen ja kaikkien perustuslaillisten säännösten kunnioittaminen, presidentin toimikausien rajoittaminen tarvittaessa mukaan luettuna; kehottaa Guinean tasavallan presidenttiä noudattamaan maan perustuslakia ja erityisesti sen 27 artiklaa;

4. kehottaa kunnioittamaan kansainvälisten normien sekä Guinean tasavallan ratifioimien YK:n sopimusten ja yleissopimusten takaamaa oikeutta mielenosoitus-, kokoontumis-, yhdistymis- ja sananvapauteen; kehottaa Guinean tasavallan hallitusta ryhtymään kiireellisiin toimiin sen varmistamiseksi, että oikeutta osoittaa vapaasti ja rauhanomaisesti mieltä noudatetaan, ja luomaan turvallisen ympäristön, jossa ei esiinny häirintää, väkivaltaa tai pelottelua, sekä edistämään vuoropuhelua opposition kanssa;

5. kehottaa kaikkia osapuolia ehkäisemään jännitteiden ja väkivallan lisääntymistä; kehottaa Guinean tasavallan hallitusta sekä oppositioryhmiä ja kansalaisyhteiskuntaa toimimaan maltillisesti ja osoittamaan vastuuntuntoa sekä osallistumaan rakentavaan vuoropuheluun kestävän, yhteisymmärrykseen perustuvan ja rauhanomaisen ratkaisun saavuttamiseksi; kehottaa EU:ta jatkamaan ponnistelujaan kansalaisyhteiskunnan aseman vahvistamiseksi ja valtiosta riippumattomien toimijoiden kannustamiseksi aktiivisuuteen;

6. kehottaa Guinean tasavallan hallitusta varmistamaan, että parlamentti- ja presidentinvaalit järjestetään oikea-aikaisesti ja että ne ovat avoimet, uskottavat ja vapaat ja että oppositiopuolueet voivat osallistua niihin täysipainoisesti myös rekisteröinnin, kampanjoinnin, mahdollisuuksien käyttää tiedotusvälineitä ja kokoontumisvapauden osalta;

7. palauttaa mieliin hallituksen ja kaikkien poliittisten puolueiden suhteen riippumattomasti toimivan itsenäisen kansallisen vaalilautakunnan merkityksen; kehottaa Guinean tasavallan hallitusta ja presidentti Condéa varmistamaan, että Guinean tasavallan kansallinen riippumaton vaalilautakunta (CENI) voi toimia täysin avoimesti ilman valtaapitävien poliitikkojen tai puolueiden häirintää, pelottelua tai pakkotoimia;

8. kehottaa Guinean tasavallan viranomaisia noudattamaan täysimääräisesti kaikkia kansallisia ja kansainvälisiä velvoitteita, jotka liittyvät kansalaisoikeuksiin ja poliittisiin oikeuksiin, myös oikeuteen sanan-, kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen, oikeuteen vapauteen kidutuksesta, pahoinpitelystä ja mielivaltaisista pidätyksistä sekä oikeuteen oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin; korostaa, että oli poliittinen ratkaisu kriisiin mikä tahansa, ihmisoikeuksien kunnioittamisen on oltava sen ytimessä;

9. kehottaa Guinean tasavallan viranomaisia tutkimaan kansainvälisten normien mukaisesti turvallisuusjoukkojen jäseniä, joita vastaan on näyttöä rikosoikeudellisesta vastuusta menneistä ja nykyisistä väärinkäytöksistä, ja asettamaan heidät syytteeseen;

10. muistuttaa, että demokratian vakiinnuttamisen edellytys on, että elinvoimainen kansalaisyhteiskunta voi toimia ilman pelkoa ja ilman, että sitä pelotellaan ja siihen kohdistetaan väkivaltaa; kehottaa hallitusta ja turvallisuusjoukkoja varmistamaan, että valtiosta riippumattomien järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan edustajat voivat toimia niiden turvallisuuden kannalta suotuisassa ympäristössä, myös tarkistamalla voimankäyttöä julkisissa kokoontumissa koskevaa lainsäädäntöä;

Torstai 13. helmikuuta 2020

11. korostaa, että on tärkeää varmistaa demokratiaa palvelevan mediaympäristön moniarvoisuus, riippumattomuus ja vapaus, ja edistää näitä; kehottaa Guinean tasavallan viranomaisia lopettamaan välittömästi kaiken toimittajien häirinnän ja pelottelun, myös tiedotusvälineiden toimilupien mielivaltaisen keskeyttämisen, ja kunnioittamaan maassa työskentelevien toimittajien ja ihmisoikeuksien puolustajien yksilöllisiä oikeuksia ja takaamaan heidän turvallisuutensa, jotta he voivat raportoida maan poliittisesta ja ihmisoikeustilanteesta tai seurata sitä;

12. arvostelee voimakkaasti Abdourahmane Sanohin ja muiden opposition ja kansalaisyhteiskunnan johtohahmojen vangitsemista; vaatii vapauttamaan välittömästi maan poliittiset vangit sekä käynnistämään tutkinnan laajalti esitetyistä väitteistä, joiden mukaan vankeja kohdellaan huonosti;

13. kehottaa Guinean tasavallan viranomaisia keskeyttämään kaikki väestön häädöt mailtaan tai kiinteistöistään, kunnes ne voivat taata asukkaiden oikeuksien kunnioittamisen, asianmukaisten ennakkoilmoitusten antaminen mukaan luettuna, korvausten maksamisen ja uudelleensijoittamisen ennen häätöjen toteuttamista; korostaa, että asianmukainen korvaus olisi tarjottava kaikille voimatoimin häädetyille, jotka eivät ole vielä korvausta saaneet;

14. muistuttaa sen tärkeydestä, että Guinean tasavalta toimii yhdessä alueellisten kumppanien kanssa, jotta demokratiaa, kehitystä ja turvallisuutta voidaan lujittaa yhdessä; kehottaa Guinean tasavallan viranomaisia tekemään tiivistä yhteistyötä alueellisten järjestöjen, kuten ECOWASin, kanssa, jotta perusvapaudet voidaan palauttaa, mielenosoitusten aikana tehdyt ihmisoikeusloukkaukset voidaan tutkia perusteellisesti ja rauhanomainen siirtyminen demokratiaan voidaan saada aikaan; muistuttaa, että nykyinen kriisi voidaan ratkaista vain Guinean sisäisessä hallituksen ja oppositioryhmien välisessä avoimessa vuoropuhelussa, johon on helppo osallistua; palauttaa mieliin myös, että ECOWAS ja Guinean tasavallan naapurimaat voivat antaa keskeisen panoksen Guinean sisällä tapahtuvan vuoropuhelun ylläpitämiseen ja siihen kannustamiseen; kehottaa Guinean hallitusta ja ECOWASia tekemään tiivistä yhteistyötä sen varmistamiseksi, että vuoden 2020 vaalit ovat rauhanomaiset ja edustavat; kehottaa komissiota ja EU:n jäsenvaltioita ryhtymään jatkotoimiin Guinean tasavallan yleisessä määräaikaisarvioinnissa tammikuussa 2020 esitettyjen suositusten johdosta ja ottamaan erityisesti huomioon ne, jotka koskevat oikeutta elämään, fyysistä koskemattomuutta, sananvapautta ja rauhanomaisen kokoontumisen vapautta sekä voimankäyttöä ja rankaisemattomuutta; kehottaa Guinean tasavallan viranomaisia osallistumaan mielekkäällä tavalla tulevaan YK:n ihmisoikeusneuvoston suorittamaan yleiseen määräaikaisarviointiin, myös sallimalla YK:n esteettömän pääsyn paikan päälle, sekä panemaan työryhmän myöhemmin antamat suositukset täysimääräisesti täytäntöön;

15. kehottaa Euroopan unionia seuraamaan tiiviisti Guinean tasavallan tilannetta ja huolehtimaan, että hallitus saatetaan vastuuseen kaikista rikkomuksista ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta ja siihen liittyviä sopimuksia vastaan, erityisesti kun on kyse Cotonoun sopimuksen 8, 9 ja 96 artiklan rikkomisista;

16. kehottaa komission varapuheenjohtajaa / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa ja Euroopan ulkosuhdehallintoa (EUH) pitämään yllä poliittista vuoropuhelua, Cotonoun sopimuksen 8 artiklan mukaisesti käytävä vuoropuhelu mukaan luettuna, jotta voidaan nopeasti vähentää jännitteitä maassa ja auttaa pyydettäessä valmistautumaan rauhanomaisiin vaaleihin, sovittelu ja toimet vaaleja edeltävän ja niiden jälkeisen väkivallan torjumiseksi mukaan luettuina; kehottaa lisäksi varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa ja EUH:ta tekemään yhteistyötä Guinean tasavallan viranomaisten, ECOWASin, Guinean tasavallassa toimivan YK:n ihmisoikeustoimiston, Afrikan ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien toimikunnan sekä Länsi-Afrikasta ja Sahelista vastaavan YK:n pääsihteerin erityisedustajan kanssa yhteisen strategian laatimiseksi, jotta nykyinen poliittinen kriisi voidaan ratkaista;

17. on tyytyväinen siihen, että EU:n yhdennessätoista EKR:ssä keskitytään tukemaan oikeusvaltiokehitystä Guinean tasavallassa; kehottaa komissiota ja EUH:ta pitämään kansalaisyhteiskunnan ja riippumattomien valtiollisten instituutioiden vahvistamiseen tarkoitettu tuki ennallaan;

18. kehottaa Euroopan unionin Guinean tasavallan edustustoa tarkkailemaan jatkuvasti maan riippumattoman kansalaisyhteiskunnan tilannetta, seuraamaan poliittisten vankien oikeudenkäyntejä ja käsittelemään edelleen maan ihmisoikeustilannetta vuoropuhelussaan Guinean tasavallan viranomaisten kanssa; kehottaa komissiota seuraamaan tiiviisti Guinean tasavallan tilannetta ja raportoimaan siitä säännöllisesti Euroopan parlamentille;

19. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, Guinean tasavallan presidentille ja parlamentille, ECOWASin toimielimille, AKT:n ja EU:n yhteiselle parlamentaariselle edustajakokoukselle sekä Afrikan unionille ja sen toimielimille.